

СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

В роботі проаналізовано сутність основних засобів підприємства та узагальнено раніше наведені трактування

Ключові слова: *основні засоби, активи, капітал, виробництво*

Abstract

The paper analyzes the essence of the fixed assets of the enterprise and summarizes the above interpretations

Key words: *fixed assets, assets, capital, production*

Вступ

Діяльність підприємства нерозривно пов'язана з наявністю та використанням основних засобів, які повинні характеризуватися складом і структурою, придатні для виробничого процесу. Для того щоб забезпечити конкурентоспроможність підприємства та отримати необхідний прибуток, потрібно здійснювати постійний аналіз ефективності використання основних засобів та досліджувати фактори, які впливають на цю зміну.

Питаннями щодо обліку основних засобів займаються багато провідних вчених-економістів, зокрема Бутинець Ф.Ф., Войнаренко Н. П., Войтенко В. І., Голов С. В., Білуха М.Т., Завгородній М. М., Лінник В.Г., Осадчий Ю. І., Пушкар М. С., Сопко В. В., Швець В. Г. та інші.

Підвищити ефективність використання основних засобів підприємства є однією з головних проблем ринкових відносин. Від вирішення цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Основні фонди - це частина засобів виробництва, які діють у процесі виробництва протягом тривалого періоду часу, зберігають при цьому впродовж усього періоду натурально-речовинну форму і переносять свою вартість на продукцію по частинах у міру зносу у вигляді амортизаційних відрахувань[1].

Відповідно до системи бухгалтерського обліку до основних засобів відносяться засоби праці з терміном служби більше 12 місяців чи протягом нормального виробничого операційного циклу. Основні фонди поділяються на основні виробничі і основні невикористані фонди.

До основних засобів належать ті основні засоби, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі (машини, пристрої тощо) або створюють умови для виробничого процесу (виробничі будівлі, споруди тощо). Основними невикористаними фондами є культурно-побутові приміщення (клуби, їдальні тощо). Основні засоби також називають основними або малооборотними; за вартістю вони становлять значну частину статутного капіталу товариства.

Типовими основними фондами промислових підприємств є: будівлі, споруди, передавальні пристрої, машини та прилади, прилади, лабораторне обладнання, ЕОМ, транспортні засоби, інструменти та приладдя, виробничо-господарський інвентар тощо.

Тотожним до поняття «основні фонди» є термін «основні засоби».

Вважають, що одним з перших визначень терміну "основні фонди" є висловлювання А. Сміта про те, що "фондом є будь-яке накопичення продуктів землі і промислової праці. Фонд буде капіталом лише в тому випадку, якщо він приносить власнику дохід чи прибуток". Таким чином, А. Сміт визначає фонди як матеріальну основу для утворення капіталу [2].

У таблиці 1 зібрано визначення сутності основних засобів у нормативно-правових документах.

Визначення поняття «основні засоби»

Автор, джерело	Визначення
Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 р. № 92 [3]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
Податковий кодекс України [4]	Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 грн., невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 грн. і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» [5]	Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду
Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України» від 20.12.2005 р. № 480 [6]	Основні засоби – матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціальнокультурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

Наведені трактування поняття «основні засоби» у нормативно-правових актах дають змогу зробити висновок про відсутність єдиного підходу до його розуміння.

Висновки

В даній роботі наведено сутність основних засобів. Таким чином, основні засоби - це засоби праці, які мають вартість, функціонують у виробничому процесі тривалий час, не змінюючи при цьому своїх форм і розмірів, а їх вартість поступово за рахунок амортизації переноситься на собівартість готової продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колісник О.П., Поліщук М.С. Теоретичні аспекти обліку основних засобів: наукова стаття. 2018. Економіка і суспільство. №19. 1282с.
2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов, 1993. 320с.
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
4. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1345807759430637#Text>

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text

6. Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України» від 20.12.2005 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06#Text>

Пилипчук Любов Петрівна – студентка групи МФКД-206, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юріївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний університет, Вінниця.

Pylypchuk Liubov Petrivna – student of МФКД-206 group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: Yepifanova Iryna Yu. – Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of Finance and Innovation Management Department, Vinnytsia National University, Vinnytsia.